

Textos i audiovisuals etnogràfics

Codi: 101277
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	FB	1	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Lucía Sanjuán Núñez
Correu electrònic: Lucia.Sanjuan@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Lucía Sanjuán Núñez

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit per cursar aquesta assignatura.

Objectius

Assignatura de primer curs que desenvolupa la formació que es considera bàsica per cursar els estudis d'Antropologia. Constitueix part de la matèria *Conceptes i camps bàsics de l'antropologia*.

En aquesta assignatura es treballa l'anàlisi de conceptes i camps clàssics de l'Antropologia a través dels textos etnogràfics i les fonts audiovisuals, tot situant les categories descriptives i teòriques en el context històric de la disciplina i mostrant de manera crítica els recursos estilístics dels documents etnogràfics.

En acabar l'assignatura, l'alumne/a serà capaç de:

- Reconèixer la variabilitat cultural i prevenir la formulació de judicis etnocèntrics.
- Gestionar les fonts d'informació etnogràfica clàssiques i actuals de cara a l'obtenció de dades.
- Explicar i exposar els resultats de l'anàlisi del corpus etnogràfic seleccionat.

Competències

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar teòricament exemples etnogràfics de diversitat cultural en els àmbits del parentiu, l'economia, la política i la religió.
2. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
3. Identificar la variabilitat sociocultural a través de textos etnogràfics i fonts audiovisuals.
4. Identificar les teories relatives a les accepcions del concepte de cultura.
5. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
6. Participar en debats sobre fets històrics i actuals respectant les opinions dels altres participants.
7. Prendre consciència de la diversitat cultural a través de l'etnografia.
8. Utilitzar el corpus etnogràfic en la crítica cultural.

Continguts

Tema 1. Etnografia, alteritat i cultura.

Tema 2. Textos i audiovisuals etnogràfics. Camps clàssics, contextos històrics i producció disciplinar.

Tema 3. L'etnografia en el context actual.

Metodologia

Metodologia Docent:

- Classes magistrals amb suport de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (NTIC).
- Presentació i directrius per a la cerca autònoma de documentació en arxius, bases de dades etnogràfiques i elaboració de treballs.
- Visionat i discussió de documentals etnogràfics.
- Elaboració de recensions i treballs bibliogràfics (individuals i/o en grup) a partir d'una guia per a la seva elaboració.
- Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.

Activitats Formatives:

- Classes teòriques i sessions de discussió orientada de documents audiovisuals i escrits.
- Sessions de treball dirigit en àules d'informàtica i multimèdia.
- Definició i gènesi disciplinar de paraules i conceptes clau.
- Simulacions de cerca i buidat de dades etnogràfiques en formats multimèdia.
- Lectura comprensiva i discussió de textos, i anàlisi de productes audiovisuals de contingut etnogràfic.
- Estudi individual i discussió en equip prèvia a la presentació de treballs.
- Exposicions orals i elaboració de treballs en entorns virtuals d'ensenyament-aprenentatge.

Es reservaran aproximadament 15 minuts d'una de les sessions per tal que els/les estudiants puguin emplenar les enquestes d'avaluació relatives a l'assignatura.

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Anàlisi de documents etnogràfics textuals, audiovisuals i d'arxiu.	12	0,48	1, 2, 3, 5, 7, 8
Exposicions del/la docent	32,5	1,3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals presencials i /o virtuals	9	0,36	3, 5
Tutories per als treballs requerits, presencials i / o virtuals	10,5	0,42	1, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Cerca d'informació (arxius, repositoris, etc.)	20	0,8	3, 8
Estudi personal i preparació de treballs	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Lectures i visionats	21,5	0,86	1, 3, 4, 5, 6

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es durà a terme a partir de tres mòduls diferents:

Mòdul 1: Exercici individual d'anàlisi de material etnogràfic (textos i material audiovisual). [40%]

L'estudiant haurà de respondre de forma argumentada a una sèrie de preguntes plantejades per la professora sobre una monografia etnogràfica i un conjunt d'audiovisuals.

A principi de curs es penjarà un document al Moodle de l'assignatura en el qual s'explicaran els materials necessaris per a la preparació, instruccions generals, criteris d'avaluació, així com el format i la data de lliurament.

Mòdul 2: Exercici en grup de cerca i anàlisi d'informació etnogràfica utilitzant els ehref World Cultures. [30%]

L'equip docent establirà, a principi de curs, una sèrie de grups de treball. Cada grup haurà de treballar sobre una pregunta o tema utilitzant per a això, exclusivament, informació etnogràfica extreta dels ehref World Cultures.

A principi de curs es penjarà un document al Moodle de l'assignatura en el qual s'explicaran les instruccions de realització, els criteris d'avaluació, així com el format i la data de lliurament.

Mòdul 3: Examen, individual, sobre els continguts treballats a classe i al dossier de lectures obligatòries. [30%].

La modalitat concreta de l'examen (presencial, en línia, test, pregunta curta...) s'adaptarà a la dinàmica del curs. L'equip docent informarà amb suficient antelació a l'alumnat.

A principi de curs es penjarà un document al Moodle de l'assignatura en el qual s'explicarà la data concreta de l'examen, els materials necessaris per a la seva preparació, així com els recollits en el dossier de lectures.

Procediment de revisió de les qualificacions

Al moment de realització de cada activitat avaluativa, la professora informarà l'alumnat mitjançant el Moodle de l'assignatura del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Condicions per a "No avaluable"

El/la estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

Condicions per a la recuperació

- Són recuperables els mòduls 1, 2 i 3. Ara bé, per poder presentar-se a la recuperació l'alumne/a haurà d'haver estat avaluat previament en un conjunt d'activitats que suposin un mínim de 2/3 de la qualificació total.

- L'alumne/a haurà de presentar-se a la recuperació si:

- La nota final de l'assignatura, calculada d'acord amb la ponderació explicada, és inferior a 5.
- Alguna de les activitats corresponents als mòduls 1, 2 o 3 està qualificada amb menys d'un 3,5.
- La nota màxima que es pot obtenir en recuperació serà un 7.

Condicions necessàries per a la superació de l'assignatura

- L'avaluació dels mòduls 1, 2, i 3 és obligatòria. El/la estudiant no podrà aprovar l'assignatura si no fa l'avaluació d'aquests mòduls.

- L'assignatura es considerarà aprovada quant la nota final, calculada d'acord amb la ponderació explicada, sigui igual o superior a 5.

- La nota final de l'assignatura serà Suspès si, independentment del còmput final, la nota de qualsevol dels mòduls 1, 2 o 3 obtinguda després de la recuperació és inferior a un 3,5.

Altres consideracions generals sobre l'avaluació

- Al Moodle de l'assignatura estarà disponible des de principi de curs la informació necessària relativa als materials, condicions de realització, format, dates de lliurament i criteris d'avaluació de les activitats avaluatives recollides en els mòduls 1, 2 i 3.

- Al Moodle de l'assignatura estarà disponible des de principi de curs un document de preguntes freqüents amb informació detallada sobre l'organització general de l'assignatura, la forma d'avaluació i informació útil per preparar treballs.

- No s'acceptaran evidències d'avaluació lliurades fora de termini o que no s'ajustin als estàndards de format que figuraran en el Moodle de l'assignatura.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

Consideracions sobre el plagi

- Cada exercici ha de ser el resultat original del treball de l'estudiant o grup. No pot copiar d'altres fonts (siguin treballs acadèmics, publicacions, pàgines web, etc.) sense citar correctament l'autoria. Si té dubtes respecte a que constitueix plagi, consulti el document de preguntes freqüents al Moodle de l'assignatura.

- En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	30%	1,5	0,06	2, 4, 7
Exercici individual d'anàlisi de material etnogràfic	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 5, 6, 7
Exercici, en grup, de cerca i anàlisi d'informació etnogràfica.	30%	1,5	0,06	1, 2, 5, 6, 7, 8

Bibliografia

Text suport Audiovisuals i treball audiovisuals:

- Grau Rebollo, Jorge (2001) *Antropología Social y Audiovisuales. Aproximación al análisis de los documentos fílmicos como materiales docentes*. Bellaterra: Publicacions d'Antropologia Cultural, UAB

Base de dades (arxiu etnogràfic) on-line (amb accés exclusivament des del Campus de la UAB o, des d'un altre ordinador connectat amb la UAB a través d'una Xarxa Privada Virtual):

- Electronic Human Relation Area Files: <http://ehrafworldcultures.yale.edu/ehrafe/>

- Human Relation Area Files: <http://www.yale.edu/hraf/userguides.html>

Bibliografia general:

Es recomana tenir un manual d'antropologia general a mà pel seguiment del curs. Es pot fer servir, per exemple, qualsevol dels següents:

- ANTA FÉLEZ, JL; LAGUNAS ÁRIAS, D. (2002) *Introducción a la Antropología Social*. Pachuca (México): Universidad Autónoma del Estado de Hidalgo.

- BEATTIE, J. (1978) *Otras culturas*. México D.F.: F.C.E.

- BOHANNAN, P. (1992) *Para raros, nosotros. Introducción a la antropología cultural*. Madrid: Akal.

- EMBER, Carol; EMBER, M. (1997) *Antropología cultural*. Madrid: Prentice Hall.

- FRIGOLÉ, J. [et al.] (1995) *Antropología Social*. Barcelona : Proa.

- HARRIS, M. (1998 [1981]) *Introducción a la antropología general*. Madrid: Alianza.

- KOTTAK, C. Ph. (2003) *Espejo para la humanidad. Introducción a la antropología cultural*. Madrid: McGraw-Hill. Tercera edición.

- LLOBERA, J.R. (1999) *Manual d'antropologia social*. Barcelona: Àgora, Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.

Quant a diccionaris d'Antropologia, podeu fer servir, entre d'altres, els següents:

- AGUIRRE, Á. (Ed). (2018) *Diccionario temático de antropología social*. Madrid: Delta Publicaciones.

- BONTE, Pierre; IZARD, Michael; ABÉLÈS, Marion [et al] (1996) *Diccionario de Etnología y Antropología*. Madrid: Akal.

- GRESLE, François [et al] (1994) *Dictionnaire des sciences humaines : sociologie, anthropologie*. Paris : Fernand Nathan.

- ORTÍZ GARCÍA, Carmen; SÁNCHEZ GÓMEZ, Luis Ángel (Eds.) (1994) *Diccionario histórico de la Antropología Española*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Departamento de Antropología de España y América.

Per a desenvolupar les diverses entrades del temari, podeu recórrer, entre d'altres, a les següents referències:

Primera part:

- AZCONA, J. (1987) *Para comprender la antropología*. Estella: Verbo Divino.

- BANKS, Marcus; MORPHY, Howard (eds.) (1997). *Rethinking Visual Anthropology*. New Haven: Yale University Press; pp: 216-239.

- CAVALLI-SFORZA, L.; CAVALLI-SFORZA, F. (1994) *Qui som?* Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

- CARRITHERS, Michael (2010 [1992]). *¿Por qué los humanos tenemos culturas? Una aproximación a la Antropología y la diversidad social*. Madrid: Alianza.

- CRAWFORD, P.I.; TURTON, D. (eds.) (1992) *Film as ethnography*. Manchester: Manchester University Press.

- DÍAZ de RADA, Á. (2010). *Cultura, Antropología y Otras Tonterías*. Madrid: Trotta.

- GONZALEZ ECHEVARRÍA, Aurora (1990) *Etnografía y comparación. La investigación intercultural en Antropología*. Bellaterra, UAB: Publicacions d'Antropología Social.

- GONZALEZ ECHEVARRÍA, Aurora (1995) "Els Human relation Area Files i la Comparació Transcultural", en *Revista d'Etnologia de Catalunya*, (7), Juliol 1995, pp: 88-101.

- GRAU REBOLLO, J. (2002) *Antropología Audiovisual*. Barcelona: Bellaterra.

- HOCKINGS, P.. (1995 [1975]) (ed.) *Principles of Visual Anthropology*. The Hague: Mouton.

- KAHN, J.S. (Ed.) (1975) *El concepto de cultura: textos fundamentales*. Barcelona: Anagrama.

- LAGACÉ, R. O. (1974) *Nature and use of the HRAF files: a research and teaching guide*. New Haven: Human Relations Area Files, cop.

- MURDOCK, G.P. (1949) *Social Structure*. Nueva York: The Free Press.

- MURDOCK, G.P. (1975) "Muestra etnográfica mundial", en LLOBERA, J.R. (Ed.) (1975) *La antropología como ciencia*. Barcelona: Anagrama; pp: 23-229.

- ROSSI, I.; O'HIGGINS, E. (1981) *Teorías de la cultura y métodos antropológicos*. Barcelona: Anagrama

Segona part:

- BARTH, F.; GINGRICH, A.; PARKIN, R.; SILVERMAN, S. (2005) *One discipline, four ways: British, German, French, and American Anthropology*. Chicago: Chicago University Press.

- BOHANNAN, P.; GLAZER, M. (1991) *Los fundamentos del pensamiento antropológico moderno*, Madrid: CSIC.

- DARNELL, Regna (comp.) (1974) *Rea-dings in the History of Antropology* New York: Harper & Row Publishers.
- EVANS-PRITCHARD, E.E. (1987) *Historia del pensamiento antropológico*. Madrid: Cátedra.
- FIRTH, R. (Ed.) (1974) *Temas de antropología económica*. México: F.C.E.
- FONS, Virginia; PIELLA, Anna; VALDÉS, María (20119). *Procreación, crianza y género: aproximaciones antropológicas a la parentalidad*. Barcelona: PPU.
- FOX, R. (1980 [1967]) *Sistemas de Parentesco y Matrimonio*. Madrid: Alianza.
- GLUCKMAN, M.; DOUGLAS, Mary; HORTON, R. (1988) *Ciencia y brujería*. Barcelona: Anagrama.
- GODELIER, M (1982) *La producción de los grandes hombres*. Madrid: Akal.
- GODELIER, M. (Ed.) (1976) *Antropología y economía*. Barcelona: Anagrama.
- GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, Aurora; SAN ROMÁN, Teresa; VALDÉS, Ramón (2000[1986]). *Tres escritos introductorios al estudio del parentesco*. Bellaterra, UAB: Publicacions d'Antropologia Cultural.
- HARRIS, M. (1983) *El desarrollo de la teoría antropológica*, Madrid: Siglo XXI.
- LEWELLEN, T. (1985) *Antropología política*. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- LLOBERA, J.R. (1979) *Antropología política*. Barcelona: Anagrama.
- MEILLASSOUX, C. (1987) *Mujeres, graneros y capitales*. Barcelona: Icària.
- MERCIER, P (1995) *Historia de la antropología*. Madrid: Península
- PALERM, Á. (1980) *Antropología y Marxismo*. México D.F.: Editorial Nueva Imagen..
- REYNOSO, C. (1998) *Corrientes en antropología contemporánea*. Buenos Aires: Biblos.
- SERVICE, E. (1990) *Los orígenes del estado y la civilización*. Madrid: Alianza.
- STOCKING. G. W. (1999) *After Tylor. British Social Anthropology, 1888-1951*. London: The Athlone Press.
- VOGET, F.W. (1975) *A History of Ethnology*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Tercera part:

- ARDÉVOL, Elisenda (2005). *Catálogo de sueños: las relaciones interpersonales por Internet como producto de consumo*. Simposio Antropológico
- GRIMSHAW, Anna. (2011). The bellwether ewe: Recent developments in ethnographic filmmaking and the e
- INDA, J.X; ROSALDO, R. (Eds.) (2002) *The Anthropology of Globalization: a reader*. Malden, Mass. : Blackwell Publishers.
- MARGOLIS, Eric; PAUWELS, Luc (Eds.) (2011) *The SAGE Handbook of Visual Research Methods*. London: SAGE
- PINK, Sarah (2009) *Doing Sensory Anthropology*. London: Sage.
- PINK, Sarah (Ed.) (2009 [2007]) *Visual Interventions. Applied Visual Anthropology*. New York, Oxford: Berghahn Books

- PINK, Sarah. (2011). Images, senses and applications: Engaging visual anthropology. *Visual Anthropology*, 24(5), 437-454.

Qualsevol novetat al respecte es comunicarà puntualment a través del Moodle de l'assignatura.

Programari

Els programes informàtics necessaris per a l'assignatura són els habituals al grau. No hi ha programes específics